

УДК 378.001.32

В. І. Свистун,

доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник
(Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, м. Київ)

vis0902@ukr.net

ORCID: 0000-0002-7934-023X

В. А. Шемчук,

кандидат педагогічних наук, начальник науково-дослідної лабораторії
(Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, м. Київ)

va.shem@ukr.net

ORCID: 0000-0001-8873-0443

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ЯК ОРГАНІЗАТОР І КООРДИНАТОР ІННОВАЦІЙНОГО НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті актуалізовано роль науково-дослідної лабораторії як структурного підрозділу вищого військового навчального закладу, як організатора й координатора інноваційного наукового середовища освітнього закладу в питаннях науково-методичного супроводу військово-професійної підготовки й діяльності військовослужбовців в мирний час та в бойових умовах. Визначено методологічне підґрунтя діяльності науково-дослідної лабораторії – системний, комплексний, дослідницький та стратегічний підходи. Представлено основні напрями наукових досліджень та види діяльності науково-дослідної лабораторії проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.

Ключові слова: вищий військовий навчальний заклад, науково-дослідна лабораторія, військовослужбовець, фізична підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Система підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) змінюється залежно від політичних, економічних, соціокультурних умов у зв'язку з появою на новому етапі розвитку суспільства нових цілей освіти взагалі й, військової, зокрема, зумовлених сучасними потребами держави. Важливою складовою діяльності ВВНЗ є проведення наукових досліджень й забезпечення на цій основі підготовки військових фахівців відповідно до пріоритетних напрямів розвитку сектору безпеки та оборони країни [1]. Відтак, одним із шляхів ефективного вирішення проблеми розвитку наукового потенціалу ВВНЗ є створення відповідного творчого наукового середовища, що забезпечується роботою різноманітних науково-дослідних структур – центрів, лабораторій, наукових шкіл, дискусійних клубів, школи молодих науковців, де наукова діяльність є однією з головних домінант.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за проблемою статті засвідчив незначну кількість наукових праць з проблеми діяльності різних форм науково-дослідних структур освітнього закладу (О. Дубасенюк – науково-педагогічної школи [2], О. Семенов, Н. Ткачук – науково-дослідної лабораторії [3, 4]). Проблемні питання організації наукових досліджень в інтересах навчальних закладів та органів управління освітою у Збройних Силах (ЗС) України окреслює Г. Капосльоз й визначає чинники, що впливають на ефективність організації наукових досліджень в інтересах ВВНЗ України, а саме:

чіткість нормативно-правового регулювання відносин у процесі організації наукових досліджень в інтересах військової освіти України;

доступність та зрозумілість науково-методичного забезпечення організації наукових досліджень в інтересах військової освіти України;

ефективність процедур управління науковими дослідженнями в інтересах військової освіти України;

достатність ресурсного забезпечення наукових досліджень в інтересах військової освіти України [5: 149–150].

Проте проблеми діяльності науково-дослідної лабораторії як структурного підрозділу ВВНЗ є ще недостатньо дослідженими й потребують проведення теоретичних та емпіричних досліджень з метою пошуку шляхів розв'язання проблеми і суперечностей, які існують чи можуть виникнути.

Відтак постає проблема визначення ролі науково-дослідної лабораторії (НДЛ) як структурного підрозділу ВВНЗ як організатора й координатора інноваційного наукового середовища освітнього закладу в питаннях науково-методичного супроводу військово-професійної підготовки й діяльності військовослужбовців в мирний час та в бойових умовах, поглибленої наукової підготовки ад'юнктів відповідно до основних напрямів наукової діяльності НДЛ та вимог інноваційного розвитку ЗС України, адаптації навчальної та наукової діяльності військовослужбовців до вимог європейського науково-

освітнього простору тощо.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фізична підготовка військовослужбовців, згідно з Законом України "Про фізичну культуру і спорт", визначається як складова частина загальної системи навчання та виховання особового складу ЗС України, що спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності.

Забезпечення належної фізичної підготовки військовослужбовців до професійної діяльності, створення умов для реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту серед військовослужбовців є першочерговими завданнями Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, структурною складовою якого є науково-дослідна лабораторія проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту.

Масштабність, різноманіття зв'язків і відносин (політичних, економічних, соціальних, правових, психологічних, демографічних тощо) в системі фізичної підготовки і спорту ЗС України вимагають не окремого їх вивчення, а як єдиного цілого, із залученням багатьох галузей знань. Зв'язки і відносини між складними об'єктами підпорядковуються різним законам і не можуть бути з'ясовані за допомогою одного підходу. Тому при дослідженні проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту науковці лабораторії застосовують широкий спектр методологічних підходів.

Відтак методологічним підґрунтям діяльності науково-дослідної лабораторії проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту є:

системний підхід – сприяє підбору методологічних принципів, закономірностей, методів і прийомів, що забезпечують створення інтегративної моделі дослідження проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, а також орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта, на виявлення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення цього в єдину теоретичну картину;

комплексний підхід – передбачає врахування різнопланових (педагогічних, психологічних, фізіологічних, медичних, військових, управлінських, нормативних тощо) аспектів дослідження фізичної підготовки військовослужбовців та їх взаємозв'язок;

дослідницький підхід – забезпечує наукове обґрунтування дослідницького процесу проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту. В його основу покладено ідею посилення наукового обґрунтування розвитку системи фізичної підготовки і спорту ЗС України, підвищення наукової обґрунтованості рекомендацій, пропозицій щодо вирішення досліджуваних проблем;

стратегічний підхід дає змогу визначити довгостроковий напрям розвитку системи фізичної підготовки і спорту ЗС України, оцінити ефективність у довгостроковій перспективі, здійснювати постійне оцінювання функціонування системи (структурних елементів) і результатів діяльності.

Основною метою діяльності науково-дослідної лабораторії проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту є проведення наукових досліджень з актуальних питань розвитку фізичної культури і спорту у ЗС України, нормативно-методичне забезпечення в галузі фізичної культури і спорту, розроблення та вдосконалення програм спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців та спортивно-оздоровчих технологій, вдосконалення системи військової освіти, підвищення ефективності навчального процесу та якості підготовки військових фахівців з організації фізичної підготовки і спорту для ЗС України, інших військових формувань.

Так, з урахуванням основних тенденцій державної воєнної політики, напрямів модернізації й реформування ЗС України науковцями лабораторії та науково-педагогічними працівниками Інституту за останні роки досліджено організаційні аспекти функціонування системи фізичної підготовки військовослужбовців ЗС України, методичні засади удосконалення військово-прикладних навичок курсантів (слухачів) ВВНЗ в системі спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців, обґрунтовано способи виживання та дії військовослужбовців в екстремальних умовах тощо.

У сучасних умовах геополітичної ситуації в країні, військово-професійна діяльність військовослужбовців ЗС України супроводжується значними фізичними та психоемоційними навантаженнями, що посилюють нервову напруженість і емоційну збудливість, спричиняють тимчасове зниження стійкості психічних і психомоторних процесів і, як наслідок, – погіршення їхньої боє- та дієздатності. Тому для військової теорії й практики особливо актуальним є виявлення психологічних умов ефективності й надійності професійної діяльності військовослужбовців під час ведення бойових дій. Проте проблеми прогнозування поведінки, функціонального рівня професійної діяльності військовослужбовців під час ведення бойових дій, особливо в зоні антитерористичної операції, визначення критеріїв і показників психоемоційного навантаження в стресогенних умовах є недостатньо дослідженими, які наразі край важливі й актуальні, що зумовило дослідження та обґрунтування норм фізичного та психоемоційного навантаження військовослужбовців під час ведення бойових дій.

Варто зазначити, що запорукою збереження, розвитку і зміцнення психічного і фізичного здоров'я військовослужбовців є стресостійкість, своєчасний прогноз якої, виявлення можливих відхилень у нормальному функціональному стані в окремих військовослужбовців і своєчасна реалізація корекційних

заходів допоможуть їм підвищити ефективність військово-професійної діяльності у стресогенних умовах, оптимізувати функціональний стан й зберегти здоров'я. Формування й розвиток стресостійкості військовослужбовців відбувається шляхом поєднання цілого комплексу психолого-педагогічних методів, прийомів і засобів [6].

Істотне забезпечення творчого наукового середовища здійснюється шляхом проведення низки наукових заходів (науково-практичні конференції, семінари, круглі столи тощо), організаційне й координаційне забезпечення яких покладено на науково-дослідну лабораторію проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту. Науковці НДЛ щорічно здійснюють науково-методично-організаційний супровід проведення науково-практичної конференції "Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту ЗС України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України" [7], під час якої обговорюються теоретико-методологічні засади розвитку фізичної підготовки та спорту у ЗС України, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах з урахуванням досвіду антитерористичної операції, висвітлюється сучасний стан та перспективи розвитку фізичної підготовки, спорту та туризму у ЗС України, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах на шляху євроатлантичної інтеграції України, презентується зарубіжний досвід фізичної підготовки та спорту у збройних силах провідних країн світу, актуалізуються проблемні питання обґрунтування норм фізичного та психоемоційного навантаження військовослужбовців, рятувальників, правоохоронців та фахівців інших спеціальних служб України та провідних країн світу, обґрунтовується науково-методичне та управлінське забезпечення розвитку фізичної підготовки та спорту у ЗС України, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах з урахуванням досвіду антитерористичної операції, представляється педагогічна інноватика у фізичній підготовці військовослужбовців, фахівців правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб в світлі інтеграційних процесів України, акцентується увага на медико-біологічних та психологічних аспектах фізичної підготовки у ЗС України, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах з урахуванням досвіду антитерористичної операції тощо.

Організаційна спроможність науковців лабораторії уможливила участь у конференціях докторів і кандидатів наук з фізичного виховання і спорту, педагогічних, психологічних, філософських, військових, медичних, юридичних, біологічних, технічних, історичних, що засвідчує міждисциплінарний, комплексний та багатоаспектний підхід до забезпечення належної фізичної підготовки військовослужбовців ЗС України та інших фахівців сектору безпеки та оборони й сприяє всебічному дослідженню проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, а також розширює межі науково-творчого середовища ВВНЗ.

Представлення зарубіжного досвіду фізичної підготовки та спорту у збройних силах провідних країн світу науковці лабораторії забезпечили участю науковців й фахівців з фізичної культури і спорту з Республіки Латвії, Республіки Литва, Республіки Корея, Узбекистану, Китаю, Польщі, США.

Також науковці лабораторії співпрацюють з науковими центрами та кафедрами фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту видових ВВНЗ ЗС України, що уможливило з'ясування специфіки та особливостей фізичної підготовки військовослужбовців різних родів військ. Так, науковці НДЛ забезпечили науково-методичний супровід науково-педагогічного експерименту в навчальних групах Військового інституту телекомунікацій та інформатизації Державного університету телекомунікацій щодо визначення показників фізичного та психоемоційного навантаження майбутніх військових фахівців з інформаційно-телекомунікаційних технологій під час навчальних занять з фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту шляхом статистичного обрахування результатів експерименту, їх аналізу та оприлюднення.

Науковці НДЛ проводять наукові семінари з представниками замовника (Управління бойової підготовки Головного управління підготовки ЗС України) та співвиконавцями. Метою таких заходів є представлення проміжних результатів дослідження з питань воєнної безпеки та оборони держави, інноваційних технологій підготовки військових фахівців для ЗС України, їх аналіз та обговорення, пропозиції щодо подальшої координації науково-дослідної роботи. Так, науковцями НДЛ підготовлено та видано тези доповідей та виступів [8] учасників наукового семінару – представників Управління фізичної культури і спорту Міністерства оборони України, Головного управління підготовки ЗС України, науковців Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Національного університету фізичного виховання і спорту України, Національної академії внутрішніх справ, Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Української військово-медичної академії, Військової академії (м. Одеса), Львівського державного університету фізичної культури, Військово-дипломатичної академії імені Євгенія Березняка, фахівців Центру спеціальних операцій Головного управління Національної гвардії України, Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України щодо сучасних тенденцій та перспектив розвитку спеціальної військово-

прикладної спрямованості фізичної підготовки та водолазної підготовки військовослужбовців.

Одним з основних напрямів діяльності НДЛ є опрацювання та розповсюдження результатів досліджень у вигляді методичних рекомендацій щодо підвищення рівня фізичної підготовленості особового складу ЗС України, ефективності навчального процесу та якості підготовки військових фахівців фізичної підготовки і спорту для ЗС України, їх утілення в практику. Результати науково-методичної співпраці науково-педагогічних працівників кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту і наукових працівників НДЛ Інституту висвітлено у "Пам'ятці військовослужбовцям щодо виживання в екстремальних умовах", методичних рекомендаціях з організації фізичної підготовки в особливий період, практичних рекомендаціях з питань організації, проведення та забезпечення курсів "Виживання в різних умовах навчально-бойової діяльності військовослужбовців", методичних рекомендаціях "Організація та методика проведення занять з подолання перешкод" тощо.

Також науковці лабораторії надають консультаційні послуги науково-педагогічним працівникам й ад'юнктам Інституту, які, в межах наукової проблематики НДЛ, здійснюють дослідження розвитку професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки, психоемоційної стійкості майбутніх професіоналів військового управління ЗС України тощо.

Висновки та перспективи подальшого дослідження проблеми. Таким чином, науково-дослідна лабораторія проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського як організатор і координатор інноваційного наукового середовища ВВНЗ, на підґрунті системного, комплексного, дослідницького та стратегічного методологічних підходів, здійснюючи наукові дослідження з актуальних проблем розбудови ЗС України, підвищення їх боєздатності за рахунок підвищення рівня фізичної підготовленості особового складу, розвитку військової освіти в галузі фізичного виховання, загальної та спеціальної фізичної підготовки різних категорій військовослужбовців, забезпечує науковий супровід фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту ЗС України як концептуальної ідеї її діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності в Збройних Силах України, наказ Міністерства оборони України від 27.07.2016 № 385 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-16>.
2. Дубасенюк О. А. Житомирська науково-педагогічна школа як засіб формування у викладачів вищої школи професійної і наукової компетентності / О. А. Дубасенюк // Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: [монографія] / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 19–34.
3. Семенов О. Науково-дослідна лабораторія: продуктивний діалог викладача і студента-філолога / О. Семенов // Педагогічні науки: Освітні інновації: [зб. наук. праць]. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. – Ч. 1. – С. 266–272.
4. Ткачук Н. М. Експериментальні ЗНЗ регіонального рівня як об'єкт науково-методичного супроводу лабораторії освітніх інновацій Волинського ІППО / Н. М. Ткачук. – Режим доступу: forum.iprobuk.cv.ua/images/Ткачук_Луцьк.pdf.
5. Капосльоз Г. Проблемні питання організації наукових досліджень в інтересах навчальних закладів та органів управління освітою у Збройних Силах України / Г. Капосльоз // Військова освіта: [зб. наук. праць Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського]. – 2018. – № 1 (37). – С. 148–158.
6. Свистун В. І. Психолого-педагогічні аспекти розвитку стресостійкості військовослужбовців / В. І. Свистун // Проблеми освіти. – 2018. – Вип. 88. – Част 2. – С. 196–205.
7. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 29–30 лист. 2017 р.); НУОУ імені Івана Черняхівського; за заг. ред. В. І. Свистун, О. В. Петрачкова. – Київ: НУОУ, 2017. – 360 с.
8. Сучасні тенденції та перспективи розвитку спеціальної військово-прикладної спрямованості фізичної підготовки та водолазної підготовки: тези наук. семінару (Київ, 20 квіт. 2018 р.). – Київ: НУОУ, 2018. – 100 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Polozhennia pro orhanizatsiiu naukovoї ta naukovo-tekhnichnoi diial'nosti v Zbroinykh Sylakh Ukrainy, nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 27.07.2016 № 385 [Regulations on the Organization of Scientific and Scientific-Technical Activities in the Armed Forces of Ukraine, Order of the Ministry of Defense of Ukraine Dated 27.07.2016 № 385] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-16>.
2. Dubaseniuk O. A. Zhytomyr's'ka naukovo-pedahohichna shkola yak zasib formuvannia u vykladachiv vyshchoї shkoly profesiinoї i naukovoї kompetentnosti [Zhytomyr Scientific and Pedagogical School as a Means of Formation of Higher School Instructors' Professional and Scientific Competency]: [monohrafiia] / za red. O. A. Dubaseniuk // Profesiina pedahohichna osvita: kompetentnisnyi pidkhid [Professional Teaching Education: Competency Approach]. – Zhytomyr: vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2011. – S. 19–34.
3. Semenoh O. Naukovo-doslidna laboratoriiia: produktyvnyi dialoh vykladacha i studenta-filoloha [Research Laboratory: A Productive Dialogue between a Teacher and a Philologist] / O. Semenoh // Pedahohichni nauky:

- Osvitni innovatsii [Pedagogical Sciences: Educational Innovations]: [zb. nauk. prats']. – Sumy : SumDPU im. A. S. Makarenka. – 2008. – Ch. 1. – S. 266–272.
4. Tkachuk N. M. Eksperymentalni ZNZ rehional'noho rivnia yak ob'iekt naukovykh-metodychnykh suprovodu laboratorii osvitynnikh innovatsii Volyns'koho IPPO [Experimental Secondary Educational Institutions of the Regional Level as an Object of Scientific and Methodological Support of the Laboratory of Educational Innovations of the Volyn Institute of Postgraduate Education] / N. M. Tkachuk. – Rezhym dostupu : forum.ippobuk.cv.ua/images/Tkachuk_Lutsk.pdf.
 5. Kaposloz H. Problemni pytannia orhanizatsii naukovykh doslidzhen v interesakh navchalnykh zakladiv ta orhaniv upravlinnia osvitoiu u Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Problematic Issues in the Organization of Scientific Research in the Interest of Educational Institutions and Education Management Institutions in the Armed Forces of Ukraine] / H. Kaposloz // Viis'kova Osvita [Military Education]: [zb. nauk. prats' Natsional'noho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho]. – 2018. – № 1(37). – S. 148–158.
 6. Svystun V. I. Psykholoho-pedahohichni aspekty rozvytku stresostiikosti viiskovosluzhbovtiv [Psychological and Pedagogical Aspects of the Development of Stress-Resistant Military Personnel] / V. I. Svystun // Problemy osvity [Problems of Education]. – 2018. – Vyp. 88. – Chast 2. – S. 196–205.
 7. Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku fizychnoi pidhotovky ta sportu Zbroinykh Syl Ukrainy, pravookhoronnykh orhaniv, riatural'nykh ta inshykh spetsial'nykh sluzhb na shliakhu yevroatlantychnoi intehtatsii Ukrainy [Current Trends and Perspectives of the Development of Physical Training and Sports in the Armed Forces of Ukraine, Law Enforcement Agencies, Rescue and Other Special Services on the Way of Euro-Atlantic integration of Ukraine] : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 29-30 lyst. 2017 r.); NUOU imeni Ivana Cherniakhovskoho ; za zah. red. V. I. Svystun, O. V. Petrachkova. – K. : NUOU, 2017. – 360 s.
 8. Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku spetsial'noi viis'kovo-prykladnoi spriamovanosti fizychnoi pidhotovky ta vodolaznoi pidhotovky [Current Trends and Prospects for Development of Special Military-Applied Orientation of Physical and Diving Training] : tezy nauk. seminaru (Kyiv, 20 kvit. 2018 r.). – Kyiv : NUOU, 2018. – 100 s.

Свистун В. И., Шемчук В. А. Научно-исследовательская лаборатория как организатор и координатор инновационной научной среды высшего военного учебного заведения.

В статье актуализирована роль научно-исследовательской лаборатории как структурного подразделения высшего военного учебного заведения как организатора и координатора инновационной научной среды образовательного учреждения в вопросах научно-методического сопровождения военно-профессиональной подготовки и деятельности военнослужащих в мирное время и в боевых условиях. Определено методологическое основание деятельности научно-исследовательской лаборатории – системный, комплексный, исследовательский и стратегический подходы. Представлены основные направления научных исследований и виды деятельности научно-исследовательской лаборатории проблем физического воспитания, специальной физической подготовки и спорта учебно-научного института физической культуры и спортивно-оздоровительных технологий Национального университета обороны Украины имени Ивана Черняховского.

Ключевые слова: *высшее военное учебное заведение, научно-исследовательская лаборатория, военнослужащий, физическая подготовка.*

Svystun V. I., Shemchuk V. A. Scientific-Research Laboratory as the Organizer and Coordinator of the Innovative Scientific Environment of the Higher Military Educational Institution.

The article states that the important part of the higher military educational institution activity is carrying out scientific research and the provision of the military specialists' training in accordance with the priority directions of the country's security and defense sector development.

Thus, one of the ways of the effective solution to the problem of developing the scientific potential of the higher military educational institution is creating an appropriate creative scientific environment provided by the work of various research structures – centers, laboratories, scientific schools, discussion clubs, schools of young scientists, etc., where the scientific activity is one of the main tasks.

The provision of proper physical training of servicemen for professional activity, the creation of conditions for the implementation of state policy in the sphere of physical culture and sports among military personnel are the primary tasks of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture and Sports-Recreational Technologies of the National Defense University of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky, whose structural component is Scientific-Research Laboratory of Problems of Physical Education, Special Physical Training and Sports.

In the process of writing the article, the following research methods were used: theoretical analysis of normative-methodological documentation, pedagogical and scientific-methodological literature – to determine the state of the research problem, methodological approaches to the activity of the research laboratory; observation, systematization – to state the main directions of the research and the scientific-research laboratory activities; generalization – to formulate conclusions.

The article focuses on the role of the scientific-research laboratory, which is a structural unit of the higher military educational institution, as an organizer and coordinator of the innovative scientific environment of the educational institution in questions concerning scientific and methodological support for military-professional training and activities of servicemen in peacetime and in combat conditions.

The methodological basis of the scientific-research laboratory activity has been identified. It comprises system, complex, research and strategic approaches. The main directions of the scientific research and activities of the Scientific-Research Laboratory of Physical Education, Special Physical Training and Sports of the Institute of Physical Culture and Sports-Recreational Technologies of the National Defense University of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky have been presented.

Key words: *higher military educational institution, scientific-research laboratory, serviceman, physical training.*